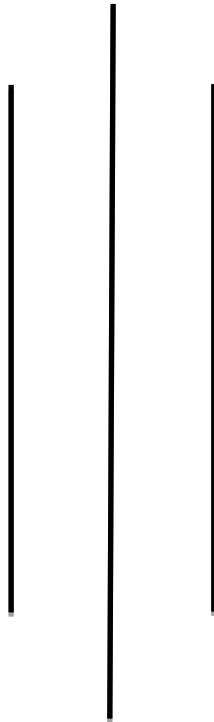

कैलाश गाउँपालिका आर्थिक ऐन, २०७८

कैलाश गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
कालिकाटार मकवानपुर

गाउँ सभाबाट स्वीकृत मिति २०७८।३।१०

प्रमाणिकरण मिति २०७८।३।११

प्रमाणिकरण गर्नेको दस्तखत

कैलाश गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७८

गाउँ सभाबाट स्वीकृत मिति २०७८।३।१०

प्रमाणिकरण मिति २०७८।३।११

प्रस्तावना,

कैलाश गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अर्थसम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नका निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम: आर्थिक ऐन २०७८, रहेको छ

(२) यो ऐन, २०७८ साल श्रावण १ गते देखि कैलाश गाउँपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।

२. सम्पत्ति कर: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र अनुसूची (१) बमोजिम एकिकृत सम्पत्ति कर/ घरजग्गा कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

३. भूमि कर (मालपोत): गाउँपालिका क्षेत्र भित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असुल गरिनेछ ।

४. घर बहाल कर: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा अनुसूची (३) बमोजिम घर जग्गा बहाल कर लगाइने र असुल गरिनेछ ।

५. व्यवशाय कर: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवशाय वा सेवामा पुँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूची (४) बमोजिम व्यवशाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

६. जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता वस्तुको व्यवसायीक कारोवार गरेवापत अनुसूची (५) बमोजिमको कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

७. **सवारी साधन कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूची (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
८. **विज्ञापन कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूची(७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । तर प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
९. **मनोरञ्जन कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरञ्ज व्यवशाय सेवामा अनुसूची (८) बमोजिम व्यवशाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । तर प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
१०. **बहाल विटौरी शुल्क:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूची (९) मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचीमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल विटौली शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
११. **पार्किङ्ग शुल्क:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ्ग सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूची (१०) बमोजिम पार्किङ्ग शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
१२. **ट्रेनिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर च्याप्टीङ्ग शुल्क,** गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र ट्रेनिङ्ग, कायोडिन, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर च्याप्टीङ्ग सेवा वा व्यवशाय संचालन गरेवापत अनुसूचि (११) बमोजिम शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
१३. **सेवाशुल्क, दस्तुर:** गाउँपालिकाले निर्णय, संचालन वा गरेका व्यवस्था अनुसूचि (१२) मा उल्लेखित स्थानिय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएका सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचिमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
१४. **पर्यटन शुल्क:** गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र प्रवेश रु.बाट गर्ने पर्यटकहरु. अनुसूची (१३) मा उल्लेखित दरमा पर्यटन शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ, तर प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
१५. **जरिवाना शुल्क:** यस गाउँपालिका भित्र रहेका निजी क्रसर उद्योग वा अन्यत्र रहे पनि यस गाउँपालिकामा आश्रित रही काम गरिरहेका उद्योगहरुले वन तथा खोलामा खाल्टो खन्ने सार्वजनिक वा व्यक्तिगत सम्पत्तिलाई कार्यमा क्षति हुने गरि मेशिनद्वारा उत्खनन गर्ने कार्य गरेमा त्यस्ता निजी उद्योगहरु बाट पर्न जाने पर्यावरणीय क्षतिबाट पिडित नागरिकलाई सहयोग गर्न विगारिएको वातावरणलाई सुधार गर्नको लागि अनुसूची त्यस्ता(१४) बमोजिम निजी उद्योगहरु.संग सम्बन्धित भई समान ढुवानी गर्ने सवारी साधनहरु.बाट जरिवाना

शुल्क असुल उपर गरिनेछ । साथै गाउँपालिकाको यस ऐन बमोजिम तोकिएका कर आर्थिक वर्ष नघाई बुझाएमा अनुसूची (१४) (१) बमोजिम जरिवाना लिइनेछ ।

१६. कर छुट: यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिइने छैन ।

१७. प्राकृतिक स्रोतको उत्खनन, निकासी, बिक्रि वितरण सम्बन्धमा प्रदेश कानूनमा तोके बमोजिम हुनेछ ।

१८. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि: यो ऐनमा व्यवस्था भएको अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

निर्णय न १

प्रस्ताव न २ माथि छलफल गर्दा यस गाउँपालिकाको लागी आ व २०७८।२०७९ साल साउन १ गते देखि लागु हुने कर दस्तुर शुल्क सहितको आर्थिक ऐन सर्वसम्मतिमा पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

अनुसूची: १

(दफा २ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखि लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत सम्पति कर	
रु. १ लाख सम्मको सम्पति भएको	रु. २५ मात्र
रु. १ लाख भन्दा माथि रु. २ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. ५० मात्र
रु. २ लाख भन्दा माथि रु. ३ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. ७५ मात्र
रु. ३ लाख भन्दा माथि रु. ४ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १०० मात्र
रु. ४ लाख भन्दा माथि रु. ५ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १२५ मात्र
रु. ५ लाख भन्दा माथि रु. ६ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १५० मात्र
रु. ६ लाख भन्दा माथि रु. ७ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १७५ मात्र
रु. ७ लाख भन्दा माथि रु. ८ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. २०० मात्र
रु. ८ लाख भन्दा माथि रु. ९ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. २२५ मात्र
रु. ९ लाख भन्दा माथि रु. १० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. २५० मात्र
रु. १० लाख भन्दा माथि रु. १५ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. ४०० मात्र

रु. १५ लाख भन्दा माथि रु. २० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. ५२५ मात्र
रु. २० लाख भन्दा माथि रु. २५ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. ६५० मात्र
रु. २५ लाख भन्दा माथि रु. ३० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. ७७५ मात्र
रु. ३० लाख भन्दा माथि रु. ३५ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. ९०० मात्र
रु. ३५ लाख भन्दा माथि रु. ४० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १०५० मात्र
रु. ४० लाख भन्दा माथि रु. ४५ लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १२०० मात्र
रु. ४५ लाख भन्दा माथि रु. ५० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १३५० मात्र
रु. ५० लाख भन्दा माथि रु. ६० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १६०० मात्र
रु. ६० लाख भन्दा माथि रु. ७० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. १८०० मात्र
रु. ७० लाख भन्दा माथि रु. ८० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. २१०० मात्र
रु. ८० लाख भन्दा माथि रु. ९० लाख सम्मको सम्पतिमा	रु. २४०० मात्र
रु. ९० लाख भन्दा माथि रु. १ करोड सम्मको सम्पतिमा	रु. २८०० मात्र
रु. १ करोड भन्दा माथिको सम्पतिमा	रु. ३० प्रतिलाखमा

अनुसूची: २

(दफा ३ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखि लागू देखि हुने तर असार मसान्त सम्म सम्म बक्यौता रहेको हकमा मात्र लागुहुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँ सभाबाट स्वीकृत (मालपोत)

प्रतिरोपनी रु.	धनहर खेत		भिट
अब्बल		२०।००	१२।००
दोयम		१५।००	८।००
सिम		१०।००	६।००
चाहार		४।००	४।००

नोट: सडकले छोएको जग्गामा सो मालपोत रकममा प्रतिरोपनी रु. ५।०० थप लाग्नेछ।
बक्यौता मालपोतको जरिवाना निकाल्दा: (जम्मा वर्षx ५) +५ अर्थात पहिलो वर्षकोहकमा १० प्रतिशत त्यसपछिके वर्ष प्रत्येक पाँच प्रतिशतको दरले बढ्दै जानेछ ।

अनुसूची: ३

(दफा ४ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखि लागू हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँ सभाबाट स्वीकृत घर बहाल कर

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम वा हल रकमको १० प्रतिशत छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूर्ण वा आंशिक तवरले बहालमा दिएमा

अनुसूची ४

(दफा ५ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखि लागू हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँ सभाबाट स्वीकृत दररेटहरु

खाद्य किराना	स्वीकृत दर रेट
बजार क्षेत्रका थोक तथा खुद्रा दुबै बिक्रेताको लागि	५००।००
ग्रामीण क्षेत्रका थोक तथा खुद्रा दुबै बिक्रेताको लागि	३५०।००
मासु बिक्रेता	
धेरै थरिका मासु बिक्रेत	४००।००
एकथरिका मात्र मासु बिक्रेताको	३६०।००
सुनचाँदी तथा गरगहना	

सुनचांदी तथा गहना हरुको खरिद बिक्री (गर्नेसोरुम सजावट भएकालाई) बिक्रेताको लागि	५०००।००
सुनचांदी तथा गहनाहरुको खरिद बिक्री (गर्ने सोरुम सजावट नभएकालाई) बिक्रेताकोलागि	२५००।००
ज्याला मात्र लिई सुनचांदी तथा गहनाहरुको सम्बन्धी काम(ज्यासल गर्ने) को लागि	१५००।००
श्रृंगारका , खेलौना तथा उपहार(गिफ्ट) सामानहरु	
थोक तथा खुद्रा दुबै बिक्रेताको लागि	५००।००
खेलौना तथा गिफ्ट बिक्रेताको लागि	२००।००
निर्माण सामग्री(हाडवेयर)	
बजार क्षेत्रका बिक्रेताको लागि	१५००।००
ग्रामीण क्षेत्रका बिक्रेताक लागि	१०००।००
ईटा,सिमेन्ट, काठ तथा दाउरा तथा बांस बिक्रेताको लागि	१०००।००
मेशिनरी तथा सवारी साधन र सो सम्बन्धि पार्टस	
मेशिनरी तथा सवारी साधन दुबै सो सम्बन्धि पार्टस बिक्रेतासर्भिसिड सेन्टर	६००।००
पाठ्यपुस्तक तथा स्टेशनरी तथा खेलकुद सामाग्री	
पाठ्यपुस्तकतथा स्टेशनरी खेलकुद सामाग्री बिक्रेताको लागि	८००।००
स्टेशनरी खेलकुद सामाग्री बिक्रेताको लागि	८००।००
फार्मेसी, औषधी, तथा आयुर्बेदिक पसल	
थोक तथा खुद्रा बिक्री सहित क्लीनिक भएकाहरुको लागि	२०००।००
खुद्रा बिक्री सहित क्लीनिक भएकाहरुको लागि	१०००।००
औषधीबिक्रेताहरुको लागि मात्र	१०००।००
ग्रामिण क्षेत्रका औषधी बित्रे लागि मात्र	१०००।००
चस्मा (अप्टीकल सेवा) मर्मत तथा बिक्री गर्ने बिक्रेताहरुको लागि	५००।००
कृषिजन्य औषधि ,बिउ बिजन तथा मलखाद	
कृषितथा भेटनरी औषधि सहित मलखाद र बिउ बिजन समेताकोबिक्रको लागि	१५००।००
कृषितथा भेटनरी औषधि तथा बिउ बिजन	१०००।००

बिक्रेतको लागि	
कृषितथा भेटनरी औषधि तथा मलखाद बिक्रेतको लागि	१५००।००
कृषितथा भेटनरी औषधि मात्र बिक्रेतको लागि	१०००।००
मलखाद तथा बिउबिजन बिक्रेताको लागि	१०००।००
कपडा तथा फेन्सी सम्बन्धि	
तयारी तथा थान कपडा बिक्रेताहरुको लागि	१०००।००
सिलाई सम्बन्धि सामा(टांक, धागो लगाएत अन्य) सामान बिक्रेताहरुकोलागि	५००।००
जुत्ता तथा चप्पल सम्बन्धि	
जुत्ता चप्पल बिक्रेताहरुकोलागि	५००।००
भाँडा पसलहरुको लागि	
तामा, पित्तल, स्टिल तथा एलुमिनियमका भाँडा बिक्रेताको लागि	१०००।००
प्लास्टिक जन्य भाँडा बिक्रेताको लागि	५००।००
माटोका भाँडा बिक्रेताको लागि	३००।००
ईलेक्ट्रीक एण्डईलेक्ट्रोनिक्स सामान	
ईलेक्ट्रीक एण्डईलेक्ट्रोनिक्ससम्बन्धि दुवै सम्बन्धि सामान बिक्रेताको लागि	१०००।००
ईलेक्ट्रोनिक्ससम्बन्धि दुवै सम्बन्धि सामान बिक्रेताको लागि	१०००।००
बजार क्षेत्रमाईले(विद्युतीय) सरसामान बिक्रेताको लागि	१०००।००
ग्रामीण क्षेत्रमाईलेक्ट्रीक (विद्युतीय) सरसामान बिक्रेताको लागि	१०००।००
कम्युटर एवं पार्टस सम्बन्धि बिक्रेताको लागि	८००।००
घडि,रेडियो तथा भिडियो सि.डि. बिक्रेतको लागि	४००।००
मोबाईलएवं पार्टस बिक्रेताको लागि	५००।००
फर्निचर सम्बन्धित	
काठ,स्टिल, प्लास्टिक सामान सहित कार्पेट समेत बिक्र गर्ने बिक्रेताको लागि	१०००।००
काठ, तथा स्टिलका मात्र सामान बिक्री गर्ने बिक्रेताको लागि	१०००।००

मदिरा तथा सुर्तिजन्य समान बिक्रेताको लागि	
मदिराको थोकबिक्रेताको लागि	५००।००
मदिराको खुद्रा बिक्रेताको लागि	५००।००
चुरोटका डिलरहरुलाई	५००।००
सुर्ति प्याकेजिङ्ग गर्नेहरुको लागि	५००।००
तरकारी तथा फलफुल	
तरकारीको थोक बिक्रेताको लागि	५००।००
तरकारीको खुद्रा बिक्रेताको लागि	५००।००
फलफुलको थोक बिक्रेताको लागि	५००।००
फलफुलको खुद्रा बिक्रेताको लागि	५००।००
हस्तकलाका सामानहरु बिक्री गर्नेलाई	
स्थानिय कच्चा पदार्थबाट उत्पादन गरि सामानहरु बिक्री गर्नेलाई	५००।००
सामान आयात गरि बिक्री गर्नेहरुलाई	७००।००
पेट्रोलिय पदार्थ तथा ग्याँस बिक्रेता	
तथा डिजेल दुबै बिक्रेताको लागि	१५००।००
डिजेल मात्र बिक्री गर्नेहरुक	१०००।००
मट्टीतेल/ पेट्रोलडिलरहरुको लागि	६००।००
ग्याँस डिलरहरुको लागि	८००।००
मिश्रीत बिक्रेताको लागि थप रु. १००	१००।००
विशेषज्ञ परामर्श तथा अन्य ब्यसायिक सेवा	
चिकित्सक	
व्यवसायीक रुपमा चिकित्सक सेवा प्रदान गर्नेहरुका लागि	१०००।००
कविराज	
व्यवसायीक रुपमा कविराज सेवा प्रदान गर्नेहरुका लागि	५००।००
इन्जिनियर	
ईन्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेण्ट दर्ता गरि सेवा प्रदान गर्नेहरुका लागि	१५००।००
कानुन व्यवसायी	
अभिवक्ताहरुलाई	५५०।००
अधिवक्ताहरुलाई	१५००।००

लेखा परिक्षक	
क वर्गको लागि	१५००।००
ख वर्गको लागि	१०००।००
ग वर्गको लागि	५००।००
दन्त चिकित्सक	
दन्त चिकित्सक	१५००।००
अनुसन्धान कर्ता तथा परामर्शदाता	
वैदेशिक रोजगार परामर्शदाता	१५००।००
वैदेशिक अध्ययन परामर्शदाता	२०००।००
तालिम तथा अनुसन्धान केन्द्र	१५००।००
कम्प्युटर एनालिष्ट तथा प्रोग्रामर	
कम्प्युटर एनालिष्ट तथा प्रोग्रामर	१५००।००
विमा एजेन्ट	
विमा एजेन्ट	१५००।००
सर्भेयर	
सर्भेयर	१५००।००
अनुवादक	
अनुवादक	१५००।००
पशु चिकित्सक	
पशु चिकित्सक	१५००।००
शेयर दलाल	
शेयर दलाल	१५००।००
सामान ढुवानीकर्ता तथा कम्पनी	
ट्रान्सपोर्टका लागि	१५००।००
संस्थागत पेन्टर	
संस्थागत पेन्टर	१०००।००
निर्माण ब्यबसाय: गाउँपालिकामा प्रधान कार्यालय भएको निर्माण व्यवसाय	
निर्माणव्यवसाय	
“क”वर्गको लागि	५०००।००
“ख”वर्गको लागि	४०००।००
“ग”वर्गको लागि	३०००।००
“घ”वर्गको लागि	२०००।००
उत्पादन मुलक उद्योग:	

खाद्य तथा पेय सम्बन्धि	
दुग्ध तथा दुग्ध जन्य	
सामग्री उत्पादन गर्ने उद्योगहरू	१०००।००
चामल तथा दाल मिल तथा उद्योगहरू	१०००।००
साना तथा घरेलु उद्योगहरू	
धुप,अबिर, मैनाबत्ती घरेलु उद्योगहरू	५००।००
मसला उद्योगहरू	६००।००
हस्तकला उद्योगहरू	४००।००
निर्माण सामग्री उद्योगहरू	
गिट्टी,बालुवा लगायतका उद्योगहरू	४०००।००
प्याकेजिङ्ग बस्तु उत्पादन उद्योगहरू	२०००।००
ब्लक उत्पादन उद्योगहरू	२०००।००
फलामे औजार उत्पादन उद्योगहरू	१५००।००
अन्य नखुलेका उद्योगहरू रु.१००० देखी १०,०००।०० सम्म	१५००।००
उर्जामुलक उद्योग:	
जेनेटरबाट बिद्युत उत्पादन गरी ग्राहकहरूमा बिद्युत बितरण गर्ने व्यवसाय	
१० के.भी.ए. सम्मको जेनेटर प्रयोगमा गर्ने लाई	१५००।००
१० के.भी.ए.भन्दा बढी प्रयोग गर्नेलाई प्रति के.भी.ए.	१००।००
७५ के.भी.ए. सम्मको जेनेटर प्रयोगमा गर्ने लाई	७०००।००
कृषि तथा वन्यजन्य उद्योग:	
दुग्ध चिस्यान केन्द्र	
दुग्ध चिस्यान केन्द्र स्थापना गरि बिक्री	८००।००
दुग्ध चिस्यान क न्द्र	५००।००
व्यवसायिक कृषि फर्महरू	
ग्रामिण कुखुरा पालन गर्नेहरूको १००० सम्मकोलागि	५००।००
२००० सम्म कुखुरा पालन गर्नेहरूको लागि	६००।००
२००० भन्दा बढी कुखुरा पालन गर्नेहरूको लागि	७००।००

बंगुरतथा माछापालन गर्ने व्यवसायीहरूलाई	१०००।००
गाई तथा बाख्रा पालन गर्ने व्यवसायीहरूलाई	१२००।००
कृषी फर्महरू कम्पनी दर्ता गरि संचालन गर्नेहरूलाई	२०००।००
व्यवसायीक नर्सरी	
व्यवसायीक नर्सरी गर्नेहरूलाई	५००।००
फुल तथा बिरुवा सम्बन्धी	३६०।००
खनिज उद्योग	
खनिज उद्योग	२०००।००
पर्यटन उद्योग	
लजहरू	
१० बेड सम्मको लागि	१०००।००
११ बेड भन्दा माथि	१५००।००
होटल सहित लज सेवाभएकाहरूको लागि	१५००।००
खाना तथा नास्ता होटलहरू	
खाना तथा नास्ता होटलहरूको लागि	१५००।००
मदीरा सहितका नास्ता होटलहरू	
बजार क्षेत्रका मदीरा सहितका नास्ता होटलहरू	१५००।००
कुटानीपिसानी मिल	
तेल,चामल,चिउरा आदीकुटानी पिसानी गर्ने मिलहरू	१०००।००
चामल,पिठो तथा मसला कुटानी मिलहरू	१०००।००
पिठो तथा मसला मिलहरूलाई	८००।००
निर्माण उद्योग	
निजी संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू	
निजी क्षेत्रका ईन्टरनेट प्रदायक संस्थाहरू	१०००।००
निजी टेलिफोन प्रदायक संस्थाहरू	१०००।००
वित्तिय सेवा	
वाणिज्य तथा विकास बैंक	
मूख्य कार्यलय भएकाहरूको लागि	५०००।००
शाखा कार्यलयहरूको लागि	३०००।००
वित्तिय संस्थाहरू	
मूख्य कार्यलय भएकाहरूको लागि	३०००।००

शाखा कार्यलयहरूको लागि	१५००।००
विमा कम्पनी	
विमा एजेन्सीहरूको लागि	१०००।००
विमा कम्पनीको शाखा कार्यलयको लागि	५००।००
सहकारी संस्थाहरू	
बचत तथा ऋण र अन्य सहकारी संस्थाहरू	१०००।००
स्वास्थ्य सेवा	
निजी क्षेत्रको अस्पताल (सामुदायिक,सहकारी तथा नसिङ्ग होमहरू)को लागि	
निजी क्षेत्रको अस्पताल (सामुदायिक,सहकारी तथा नसिङ्गहोमहरू)को लागि	२०००।००
ल्याब तथा एक्सरे मात्र संचालन गर्नेहरूको लागि	
ल्याब तथा एक्सरे मात्र संचालन गर्नेहरूको लागि	५००।००
शिक्षा से वा	
निजी क्षेत्रका शिक्षालयहरू	
प्रा.वि. तह	१०००।००
माध्यमिक तह	१५००।००
उच्च माध्यमिक तह र सो भन्दा माथिल्लोतहहरू/ प्राविधिक शिक्षालय	२५००।००
प्रशिक्षण केन्द्र(इन्सिटच्युट)हरू	
टयुसन तथा कोचिङ्ग सेन्टरहरू	१०००।००
मर्मत संभार सेवाहरू	
ईजिनियरिङ्ग वर्कस्	
ईजिनियरिङ्ग वर्कस्संचालन गर्ने	३०००।००
२ भन्दा बढी लेथ मेशिन संचर्ने व्यवसायीहरूलाई	१०००।००
२ वटा सम्म लेथ मेशिन संचालन गर्ने व्यवसायीहरूलाई	६००।००
सवारी साधन मर्मत	
मोटर साईकल मर्मत गर्नेलाई	५००।००
अन्य मर्मत सेवा	
ईलेक्ट्रोनिक्स सामानहरूको मर्मत गर्ने व्यवसायीहरू	५००।००
ईलेक्ट्रीक्स सामानहरूको मर्मत गर्ने व्यवसायीहरू	५००।००

स्टोभ, छाता टर्च लाईट, जुत्ता, झोला आदी	३६०।००
सिलाई मेशिन तथा अन्यघरायसी सामानहरुमर्मत	३६०।००
रेडियो, टि.भी., घडी, मोबाईल तथा टेलिफोन सेट आदी मर्मत	३६०।००
कम्प्युटर, प्रिन्टर तथा फोटोकपी मर्मत गर्ने व्यवसायीहरु	५००।००
सामान ढुवानीकर्ता तथा कम्पनी	
मुख्य कार्यलय भएकाहरुको लागि	१०००।००
शाखा कार्यलय भएकाहरुको लागि	५००।००
व्युटी पार्लर तथा हजाम सेवा	
श्रृंगारको सामान सहित व्युटी पार्लर गर्नेहरुलाई	७००।००
व्युटी पार्लर मात्र गर्ने व्यवसायीहरुलाई	५००।००
सैलुनहरुलाई	५००।००
फोटो स्टुडियो	
डिजिटल कलर ल्याब भएकाहरुलाई	१०००।००
फोटो स्टुडियोहरुलाई	५००।००
सिलाई तथा बुनाई गर्ने	
कपडा सहित सिलाई बुनाईहरु	१०००।००
सिलाई बुनाई मात्र गर्नेहरुलाई	५००।००
साईनबोर्ड बनाउने तथा पेन्टीङ्ग सेवा	
डिजिटल मेशन समेत राखी काम गर्ने बजार क्षेत्र	८००।००
ग्रामिण क्षेत्रकालाई	५००।००
पशु बधशाला	
पशु बधशाला	१०००।००
क्याटरिङ्ग तथा पार्टी प्यालेसहरु	
टेण्टहरुको लागि	५००।००
केबल नेटवर्किङ्गव्यवशाय	
गाउँपालिकामा केबल नेटवर्किङ्ग सायव्य	५००।००
अन्य व्यवशाय	
पार्क, पिकनिक स्पट	

व्यवसायीकरूपमापार्क तथा पिकनिक स्थल संचालन गर्नेव्यवशायलाई	८५०।००
कवाडी सामान व्यवशाय	
क वर्गको कवाडी सामान व्यवसायीहरुको लागि	१५००।००
माईक, ईलेक्ट्रिक वा ईलोक्रेनिक्स सामान भाडामा दिने व्यवशायलाई	
साउण्ड सिस्टम भाडामा दिने व्यवसायीहरुको	७००।००

उल्लेखित व्यवशायसहरुको नविकरण शुल्क दर्ता शुल्कको ५०% कम हुनेछ।

अनुसूची: ५

(दफा ६ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७९ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत **जडिबुटी** जीवजन्तुको दर रेटहरु

विवरण	स्विकृत दर रेट
खोटो	प्रति के.जी. रु. २।००
जडिबुटी	आपसी समझदारीमा
ब्रोइलर कुखुरा	प्रति गोटा पचास पैसा
बोका तथा बाखा	प्रति गोटा ३०रुपैया
भैसी तथा रागा	प्रति गोटा २००रुपैया
संगुर तथा बंगुर	प्रति गोटा ५०रुपैया
काठ प्रति क्युफिट	रु. १५रुपैया
वनकस	आपसी समझदारीमा
अन्य	आपसी समझदारीमा

अनुसूची: ६

(दफा ७ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत सवारी दर रेटहरु

सवारी साधन दर्ता तथा नविकरण कर

क	बस, ट्रक दर्ता तथा वार्षिक नविकरण	१५००।००
ख	जिप, कार दर्ता तथा वार्षिक नविकरण	१०००।००
ग	मिनि बस, माइक्रोबस दर्ता तथा वार्षिक नविकरण	५००।००
घ	व्याकहो लोडर दर्ता तथा वार्षिक नविकरण	२०००।००
ङ	मोटर साइकल दर्ता तथा नविकरण	१००।००

अनुसूची: ७

(दफा ८ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत विज्ञापन कर

व्यवसायीक दृष्टिकोणबाट प्रचार गर्न राखिने प्रत्येक साइन बोर्ड, होर्डिङ बोर्ड आदिमा निम्न बमोजिम

क	डि.पि.एस. बोर्डमा १० ब.फि. सम्म प्रति बोर्डको वार्षिक	१५०।००
ख	डि.पि.एस. बोर्डमा १० ब.फि.. भन्दा माथि प्रति वर्ग फिट	४०।००
ग	प्रचार, प्रसार पर्चा पम्प्लेट	१।००
घ	व्यापारिक तथा व्यवसायिक प्रयोजनका होर्डिङ बोर्डहरूमा प्रति स्क्वायर फुट	४०।००
ङ	व्यापारिक तथा व्यवसायिक प्रयोजनका लेक्सफ प्रति स्क्वायर फुट	१०।००
च	कपडाको तुल र फ्रेम नगरिएको लेक्सफ ब्यानर प्रति थान प्रति पटक	१५०।००
छ	बाल पेन्टिङ गरी प्रचार प्रसारको दृष्टिकोणले घरको पर्खाल वा भित्तामा लेखिएको प्रति स्क्वायर फुट	३।००
ज	एक दिनको प्रचार प्रसार गर्ने मकार्यक्रलाई (प्रति दिन)	५००।००
ण	डिजिटल होर्डिङ बोर्ड	५०००।००

अनुसूची: ८

(दफा ९ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत मनोरन्जन कर

क	सर्कस वा मेला	प्रति दिन	रु.२००
ख	कन्सर्ट	प्रति दिन	रु.५००
ग	अन्य	आपसी समझदारीमा हुनेछ	
परम्परागत संस्कृति जगेर्ना गर्ने कार्यक्रमा कर लगाइने छैन।			

अनुसूची: ९

(दफा १० संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत अस्थायी हाटबजार, तथा पसलहरुमा लाग्ने बहाल विटौरी शुल्क

अस्थायी हाट बजार वा घुम्ती पसल		
१	रेडिमेड कपडा	५०।००
२	सरसामनको प्रचार प्रसार	५०।००
३	जुत्ता चप्पलको पसल	५०।००
४	इलेक्ट्रोनिक पसल	५०।००
५	चामल,दाल विक्रेता	५०।००
६	पारचुन पसल	२०।००
७	माछा मासु पसल	५०।००
८	किराना तथा मिठाइ	२०।००
९	भाडाकुडा पसल	२०।००
१०	खैनी खुद्रा	२०।००
११	खसि प्रति गोटा	२०।००

१२	पाडा प्रति गोटा	५०।००
१३	सुंगुर प्रति गोटा	२०।००
१४	पाउरोटी,वरफ,आइक्रिम	२०।००
१५	सामान मर्मत पसल	२०।००
१६	हजाम	२०।००
१७	कुखुरा प्रति गोटा	५।००
१८	चटपटे विक्रेता	१०।००
गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक क्षेत्रमा निर्माण हुने घर टहरा काठाहरुमाप्रतिघर बजार क्षेत्र बार्षिक रु. १०००।००		
गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक क्षेत्रमा निर्माण हुने घर टहरा काठाहरुमाप्रतिघर ग्रामिण क्षेत्र बार्षिक रु. २००।००		
अन्य उपयोग एवमपुर्वाधार प्रयोग गरेमा बार्षिक प्रतिरोपनी रु. २०००।००		

अनुसूची: १०

(दफा ११ संग सम्बन्धित)

पार्किङ शुल्कहरु	
बस प्रति दिन प्रति गोटा	रु. १००।००
ट्रक प्रति दिन प्रति गोटा	रु. १५।००
ट्रिपर प्रति दिन प्रति गोटा	रु. १०।००
मिनि ट्रक प्रति दिन प्रति गोटा	रु. ५०।००
ट्याक्टर प्रति दिन प्रति गोटा	रु. ७५।००
कार, भ्यान, जीप इत्यादिन	रु. ४०।००
अटो प्रति दिन प्रति गोटा	रु. २५।००
मोटर साईकल/ स्कुटर प्रति दिन प्रति गोटा	रु. ५।००

अनुसूची: ११

(दफा १२ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत ट्रेकिङ, कायाकिङ, बन्जी जम्पिङ, जिप फ्लायर न्याफ्टीड शुल्कहरु

आवश्यक अध्ययन पछि शुल्क लगाउन सक्नेछ।

अनुसूची: १२

(दफा १३ संग सम्बन्धित)

क. आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत सेवा शुल्क दस्तुर:

सिफारिस दस्तुर		
१	नागरिकता सिफारिस	१५०।००
२	नागरिकता प्रतिलिपि सिफारिस	१५०।००
३	अंगिकृत नागरीकता सिफारीस	२००।००
४	जन्ममिति प्रमाणित	१५०।००
५	विवाह मिति प्रमाणित	१५०।००
६	चरित्र प्रमाणित	२००।००
७	नामथर संशोधनसिफारीस	१५०।००
८	अविवाहितरू विवाहित प्रमाणित	१५०।००
९	कोष प्रमाणित	१५०।००
१०	घर कायम सिफारिस	१५०।००
११	जनजाति,दलित,पिछडिएका वर्ग मधेशी सिफारिस	१५०।००
१२	अदालती तारीख आदी प्रमाणितसीफारिस	१५०।००
१३	अन्य प्रकृतिका सामान्य सिफारीसमा	१५०।००
१४	कोर्ट फि सिफारिस	१५०।००
१५	नाबालक सिफारिस	१५०।००
१६	चौहद्वि(चार किल्ला) प्रमाणित	२००।००
१७	नाता प्रमाणित	२००।००
१८	नाता सम्बन्ध प्रमाणित	१५०।००
१९	घटना दर्ता जरिवाना	२००।००
२०	आय प्रमाणितसम्पति मूल्यांकन	
क	शिक्षा	०।१
ख	आयमुलक	०।३
२१	दैवि प्रकोप,अपांगता,असहाय, विपन्न, छात्रवृति सिफारिस	निशुल्क

२२	मिलापत्र दस्तुर	२००।००		
२३	खानेपानी जडान सिफारिस दस्तुर	२००।००		
२४	सिंगल फेज बिद्युत जडानका लागी	१५०।००		
२५	स्थलगत सर्जिमन मुचुल्का दस्तुर	१०००।००		
२६	श्री फेज बिद्युत लाइन जडानसिफारिस	२०००।००		
२७	अन्य निकायका लागि योजना सम्झौता तथा भुक्तानी	५००।००		
२८	अन्य कार्यालयहरुलाई पठाउने सिफारिस	१५०।००		
२९	नामसारी / फोटो टास तथा जग्गा सम्बन्धि सिफारिस	२००।००		
३०	वस्तुगत विवरण/ घरबाटो प्रमाणित सिफारिस प्रति कित्ता	१५०।००		
३१	अन्य सिफारिस	५००।००		
३२	दर्ता सिफारिसर/ संघ संस्था विविध सिफारिस	५००।००		
३३	कन्सुलर प्रमाणित प्रति सिफारिस	१०००।००		
३४	नाता प्रमाणित (वैदेशिक प्रयोजन)	५००।००		
३५	सम्पति मुल्यांकन (वैदेशिक प्रयोजन)	०.०५%		
योजना सम्झौता शुल्क				
१	एक लाख सम्मका योजना सम्झौता	१५०।००		
२	एक लाख देखी पाचै लाख सम्मका योजना सम्झौता	५००।००		
३	दश लाख देखी पचाँस लाख सम्मका योजना सम्झौता	१५००।००		
४	पचाँस लाख भन्दा माथिका योजना सम्झौता	२०००।००		
५	खाता संचालन सिफारिस	१५०।००		
विविध शुल्कहरु				
१	विविध दर्ता शुल्क(वार्षिक:)(कृषि/पशू/वन आधि)	५००।००		
२	विविध नविकरण शुल्क(वार्षिक)	२००।००		
३	विविध नामसारी शुल्क	२००।००		
४	कर्यक्रम अनुमति शुल्क (एनजिव)	३०००।००		
घरको नक्सा पास शुल्क				
	घरको बनावट	मुख्य बजार सडकको दायौं नयाँ बन्ने घरको प्रति वर्गफिटहरु रु.	पिच सडकको दायौं बायाँ घरको प्रति वर्गफिट रु.	अन्य सडक वा ठाउँमा बन्ने घरको प्रति वर्गफिट रु.
१	आर.सि.सि. ढलान बनावट			
क	भुईतला	१।००	०।५०	०।२५
ख	प्रथम तला	१।००	१।००	०।७५

ग	दोश्रो तला र सो भन्दा माथि	१।५०	१।५०	०।७५
नक्सा पास गर्दा रेखांकन शुल्क (ले आउट)				
१	६५ वर्ग मी. सम्म		३५०।००	
२	६६ वर्ग मी. देखी ९० वर्ग मी. सम्म		५००।००	
३	९१ वर्ग मी. देखी ११५ वर्ग मी. सम्म		६००।००	
४	११६ वर्ग मी. देखी माथि		१०००।००	
५	घर नक्सा पास दर्ता निवेदन किताब		५००।००	
गाउँपालिकाले निर्माण गरेका सडकहरुमा सवारी पटके प्रवेश शुल्क				
१	बस		१००।००	
२	जिप		२५।००	
३	ट्रक		१००।००	
४	रिटेलिङ्ग गाडी		१५०।००	
५	अटो रिक्सा		२०।००	
५	पार्किङ्ग शुल्क गापाले निर्माण गरेका पार्किङ्ग स्थलमा प्रति २४ घण्टाको			
	बस ट्रक		५०।००	
	साना जिप ट्रेक्टर		२५।००	
	घुम्ती व्यापार (डुलुवा व्यापार) दैनिक		५०।००	
	हाट बजार प्रति स्टल		१००।००	
६	सरसफाई शुल्क(गाउँपालिका भित्रका हरेक घर पसलले वार्षिक)		१००।००	
कृषि उपज निर्यात गर्दा पुर्वाधार उपयोग शुल्क				
१	तरकारी,अदुवा निकासी(प्रति के.जी.)		०।५०	
२	कृषिजन्य वस्तु निकासी(प्रति के.जी.)		०।१०	
उपभोक्ता समितिहरुले हेभि उपकरण भाडामा लिई प्रयोग गरेवापत शुल्क				
१	व्याकहोलोडर भाडामा परिचालन उपभोक्ता समितिलाई (प्रतिघण्टा स्वयंले तेल हालेर)		५०।००	
२	स्काभेटर भाडामा परिचालन उपभोक्ता समितिलाई (प्रतिघण्टा स्वयंले तेल हालेर)		१००।	
३	स्काभेटरके ब्रेकर भाडामा परिचालन उपभोक्ता समितिलाई (प्रतिघण्टा स्वयंले तेल हालेर)		१२०।	
पुनश्च: उपरोक्त शुल्कहरु साविक आ.व. मा भुक्तानी नगरेमा नविकरण शुल्कको २०% र त्यस पछिका वर्षमा ५% प्रतिवर्ष लगाइनेछ। घर बहाल करमा प्रतिवर्षथप २% का दरले हुनेछ। जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क				

मालपोत कार्यालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

ख. उल्लेखित पटके सेवा शुल्कलाई उल्लेखित बमोजिमका सडकहरुमा तपशिल बमोजिम पहिलो पटक न्युनतम दररेटबाट बढाबढमा ठेक्का लगाउन सकिनेछ तर पहिलो पटक उल्लेखित दररेटमा सूचना जारी गर्दा कुनै बोलकबुल निवेदन नपरेमा गाउँ कार्यपालिकाले सभाबाट अनुमोदन हुने गरी दररेटलाई घटाउन सकिनेछ ।

क्र.सं.	सडक	न्युनतम शुल्क
१	वैकुण्ठ - डाँडाखर्क - पकनि - गोगने सडक दुम्सीखर्क सोलो भन्जयाग कालीखोला डाडावास गोलढुङ्गा	२ लाख बाट
२	वैकुण्ठ - खोलाखर्क- भार्ता- कालिकाटार - गोराउदि सडक	१ लाख बाट
३	कालिकाटार - नामटार सडक	२ लाख बाट
४	कालिकाटार - गोराउदि सडक	२ लाख बाट

ग. एम्बुलेन्स सेवा शुल्क

क्र.सं.	देखी	सम्मा	रकम
१.	भार्ता	कालिकाटार	रु.६००/-
२.	लिक्चे ज्यान्द्रुङ	कालिकाटार	रु.७००/-
३.	गिम्ती आमडाँडा	कालिकाटार	रु.७००/-
४.	नामटार	कालिकाटार	रु.१०००/-
५.	डाँडाखर्क	कालिकाटार	रु.१०००/-
६.	डाँडाखर्क	पालुङ	रु.१३००/-
७.	गोगने	पालुङ	रु.१०००/-
८.	कैलाश माथिल्लो भेग	हेटौँडा	रु.३५००/-
९.	कैलाश तल्लो भेग	हेटौँडा	रु.२५००/-

नोट: यदि माथी उल्लेखित स्थान बाहेक अन्य कुनै ठाउँमा एम्बुलेन्सको प्रयोग भएमा मकवानपुर जिल्ला एम्बुलेन्स संघले निर्धारण गरिएको दररेट अनुसार शुल्क लिईने छ ।

घ. ब्याकहो लोडर शुल्क

क्र.सं.	शुल्क	कैफियत
---------	-------	--------

१	रु. २०००।०० प्रति घण्टा (मु.अ. कर बाहेक)	ईन्धन सहित
२	रु. ८००।०० प्रति घण्टा (मु.अ. कर बाहेक)	ईन्धन बिना

अनुसूची: १३

(दफा १४ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत पर्यटक दर

पर्यटन(प्रति पर्यटक)	शुल्क रु.
नेपाल भित्र	२५।००
सार्क मुलुक	५०।००
अन्य मुलुक	१००।००

अनुसूची: १४

(दफा १५ संग सम्बन्धित)

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को २०७८ श्रावण १ गते देखी लागु हुने गरी कैलाश गाउँपालिकाको गाउँसभा बाट स्वीकृत जरिवाना शुल्क

क्षतिपुर्ति तथा वातावरण संरक्षण ऐन, सुधारको वापत जरिवाना शुल्क रु. ६५।- प्रति टन

अनुसूचि (१४) (१)

फर्म संस्था तथा अन्य व्यवशाय वा कार्य दर्ता वा नविकरण शुल्क

१	१ वर्ष म्याद नाघेमा	१० प्रतिशत
२	२ वर्ष म्याद नाघेमा	२० प्रतिशत
३	३ वर्ष म्याद नाघेमा	३० प्रतिशत
४	४वर्ष म्याद नाघेमा	४० प्रतिशत
५	५ वर्ष वा सो भन्दा बढी म्याद नाघेमा	१०० प्रतिशत

अनुसुचि (१४) (२)

वातावरण शुल्क:

कैलाश गाउँपालिका क्षेत्र भित्रबाट उत्खनन र संकलन भई निकासी हुने ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र स्टेल् आदि निकासी हुँदा प्रदेश कानून अनुसार लाग्ने निकासी/ बिक्री करका अलावा तपशिल बमोजिमको वातावरण शुल्क संकलन गरिने छ ।

तपशिल

ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो र स्टेल् निकासी गर्दा प्रति क्यूफ्ट रु.०.२० पैसा ।

यस शिर्षकबाट उठेको रकम उत्खनन तथा संकलन क्षेत्र भित्रमा हुने वा हुनसक्ने वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने गरि खर्च गरिने छ ।

आज्ञाले

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत